

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске

Трг Републике Српске бр. 1

78 000 Бања Лука

ПРЕДМЕТ: Приједлог унапријеђења Правилника о условима и начину остваривања подстицаја за развој пољопривреде и села и Јавног позива за подношење пријава за одобравање новчаних подстицаја за капиталне инвестиције за 2025. годину

Поштовани,

УГ Мрежа младих агропредузетника (ММА) је удружење младих пољопривредних произвођача које окупља више од 250 чланова што ММА чини другим најбројнијим удружењем пољопривредних произвођача на нивоу Републике Српске.

Заступајући интересе својих чланова и шире популације пољопривредника који примарно припадају категорији младих носилаца пољопривредних газдинстава а које сматрамо најзначајнијом категоријом у пољопривреди Српске у наставку доносимо неколико приједлога за унапријеђење Правилника о условима и начину остваривања подстицаја за развој пољопривреде и села за 2025. годину као и Јавног позива за подношење пријава за одобравање новчаних подстицаја за капиталне инвестиције за 2025. годину.

Наведени приједлози резултат су директног рада на терену, те обављених разговора и анкета са десетинама младих пољопривредних произвођача широм земље. Желимо да истакнемо да је један од најбитнијих закључака I Конференције младих у пољопривреди Републике Српске око којег су усаглашени ставови како младих произвођача, тако и стручњака и представника академске заједнице тај да су ревитализација села и генерацијска обнова од кључне важности за опстанак села, те да су носиоци те ревитализације – млади!

С тога је потребно додатно подржати младе пољопривредне произвођаче, као генерацијску категорију али и унутар различитих сектора пољопривреде. Кључни проблеми који прате младе у пољопривреди су почетни капитал за заснивање агробизниса и доступност земљишта због чега је неопходно да уведемо значајније мјере подршке за нова ПГ те кренемо у рјешавање питања доступног обрадивог земљишта.

Приједлози за унапријеђење Правилника о условима и начину остваривања подстицаја за развој пољопривреде и села:

1. Члан 41.: Предлажемо повећање износа бесповратне подршке са 40.000 КМ на 60.000 КМ за инжењере пољопривреде, прехранбене технологе и ветеринаре. Поскупљење пољопривредне опреме и механизације оправдава повећање гранта док истовремено предлажемо и да се поштри контрола утрошка ових средстава као и придржавања преузетих обавеза од стране корисника мјере.
2. Подршка младима за заснивање агробизниса: Обезбиједити 20.000 КМ за физичка лица без ВСС, односно 30.000 КМ са ВСС (а који нису из области пољопривредних наука) за заснивање агробизниса у виду подршке за „start-up“ у првој години заснивања бизниса, те додатну подршку пословању од 5.000 КМ годишње током периода од три године. Млади у пољопривреди чине свега 12% од укупног броја носилаца ПГ-а у Српској, а овакав вид подршке помогао би младима да се одлуче за живот и рад на селу. Особе са ВСС посматрамо као потенцијалне лидере у својим руралним срединама без обзира да ли се ради о агрономима или неким другим профилима занимања. Уколико особе са ВСС желе да покрену властити агробизнис, оне морају да добију овај вид подршке за почетак пословања. Слично, и за све остале младе људе (без ВСС) потребно је обезбиједити почетну подршку уколико желе да живе на селу и да се баве пољопривредом. Уколико немају претходно искуство у бављењу пољопривредом, потребно је грант условити обуком, менторством као и ефикасним системом контроле средстава.
3. Директна подршка: Предлажемо да носиоци ПГ-а млађи од 40 година имају мин. 10% већу подршку када је ријеч о подстицајима у производњи по хектару, грлу, литри млијека и сл. (сва директна плаћања). То би била додатна системска подршка младима и порука да требају и формално-правно да преузимају газдинства и вођење послова на фарми.
4. Увести подршку женама, носиоцима комерцијалних пољопривредних газдинстава у виду породилске накнаде у висини минималне нето плате у трајању од 12 мјесеци, односно 18 мјесеци за треће, четврто и свако сљедеће дијете. Жене на селу које воде ПГ приликом рађања дјетета осим мјере за рођење дјетета (1.000 КМ једнократно) не остварују никакве друге бенефите и олакшице. Истовремено, ове жене се третирају као запослене и не остварују ни 405 КМ подршке Владе РС за незапослене породиље, нити имају право на поврат бруто плате. Тај јаз потребно је превазићи увођењем подршке за породиље на селу које раде на свом газдиству и воде комерцијалне ПГ-ове.

5. Члан 44.: Повећати износ подршке за пољопривредне задруге које претежно окупљају младе задругаре (испод 40 год. старости). Један од кључних елемената развоја пољопривреде Српске је задругарство те младе треба додатно мотивисати на оснивање и развој пољопривредних задруга. С обзиром да куповина основне опреме за производњу и прераду изискује већа улагања потребно је повећати износ подршке са тренутних 100.000 КМ на 200.000 КМ чиме би се могли задовољити интереси већег броја задругара. Ово повећање треба да се односи искључиво на задруге које већински чине задругари млађи од 40 година.
6. Увести подршку младим носиоцима ПГ-а за привођење земљишта култури. Велики број младих пољопривредних произвођача нема на располагању довољно обрадивих површина, а увођењем ове врсте подршке и то искључиво за младе омогућили бисмо проширење производње те неопходну конкурентност. Ова мјера била би од изузетног значаја за младе у пољопривреди који у већем дијелу Републике Српске не могу доћи до значајнијих обрадивих површина које су већ под закупом или концесијом. Мјера би директно фаворизовала младе произвођаче и тако бисмо начинили први корак ка рјешавању доступности обрадивог земљишта.
7. Члан 26.: Повећати премију за краставац корнишон, а минималну површину под корнишонима смањити на 0,05 ха. Производња корнишона захтјева велики утрошак радне снаге, а тренутно у Републици Српској послују двије задруге које окупљају преко 200 коопераната. С обзиром да се кооперантском производњом бави већи број људи (често на граници социјалне угрожености) сматрамо да је овај вид подршке оправдан. Док је референтна цијена за бијели лук 1 КМ, за краставац корнишон износи 0,20 КМ што узимајући у обзир механизованост рада, вриједност производа и др. елементе не оправдава ову разлику. Такође, на тренутно прописаној мин. површини од 0,1 ха можемо очекивати 8t корнишона, или нпр. 15 t лубенице док обје културе премија третира исто. На домаћем и иностраном тржишту постоји потражња за корнишонима те сматрамо да ове задруге и кооперанте већом откупном цијеном треба охрабрити да остану у производњи и шире кооперантску мрежу.

Приједлози унапријеђења Јавног позива за подношење пријава за одобравање новчаних подстицаја за капиталне инвестиције за 2025. годину:

1. Члан 8.: Омогућити носиоцима ПГ-а који су млађи од 40 година куповину 3 комада опреме/механизације односно трактора и два прикључка или три прикључка у истој години. Млади носиоци ПГ често имају мањи обим

производње и купују мање вриједну опрему али им значи уколико могу да купе већи број прикључака, нарочито ако су на почетку пословања.

2. Члан 15.: Уврстити подземни систем за наводњавање у прихватљиве инвестиције. Овај систем тренутно није наведен као прихватљив вјероватно због специфичности у контроли реализације инвестиције али на терену постоји заинтересованост за овај вид наводњавања.
3. Члан 5.: Омогућити младим предузетницима (с.п.) и одговорним лицима (директори/власници) у фирмама који су млађи од 40 година износ подршке од 50% као што износи за млађе носиоце ПГ.
4. Подржавамо ограничење приликом куповине трактора у смислу поновног права остваривања подстицаја по овој мјери након три године уз приједлог да се за младе носиоце ПГ-а ова мјера доради и да гласи: куповина трактора до 50 КС ограничава куповину новог трактора исте снаге али дозвољава куповину јачег; куповина трактора до 80 КС ограничава куповину трактора мање и исте снаге али не и јачег. Наиме, млади пољопривредни произвођач који је купио трактор мање снаге и остварио подстицај од пар хиљада КМ у наредном периоду шири производњу и има реалну потребу на набави јачи трактор док је ограничен забраном од 3 године. За младе пољопривреднике који тек развијају посао ова мјера треба да буде прилагођена на начин како је образложено.
5. Укинути право на подстицајне мјере за набавку механизације трактора, комбајна и прикључака за све кориснике подстицаја који обрађују више од 700 ха земљишта у државном власништву. Поред изузетно повољних услова за кориштење земљишта, ови произвођачи остварују право и по већем броју чланова Правилника док њиховим подстицањем за набавку веће и јаче механизације омогућава се екстра профит, а истовремено смањење броја радних мјеста јер машине веће снаге имају и већи учинак што ствара технолошки вишак. Ове произвођаче подстицати за набавку опреме за наводњавање, прераду и складиштење, а уштеђена средства усмјерити на младе и мале произвођаче.

Најбитније, сматрамо да је неопходно валоризовати брачни статус те статус породице са троје, четворо и више малолетне дјеце приликом одређивања висине подршке по свим члановима/мјерама подршке Правилника о подстицајима, Правилника за капиталне инвестиције али и у законској регулативи која уређује давање државног земљишта у закуп и под концесију. Овакав вид пронаталитетних мјера имао би немјерљив допринос унапријеђењу демографске слике села Републике Српске и јак социјални ефекат.

У складу са закључцима I Конференције младих у пољопривреди Републике Српске, Мрежа младих агропредузетника ће наставити да заступа младе у пољопривреди и на селу укључујући и поменуте приједлоге за Правилнике.

Надамо се разматрању и уврштавању приједлога у Правилнике за 2025. годину.

Унапријед захвални,

Земања Јалић, ма

Предсједник MMA